Tworzenie bogatego środowiska uczenia języka

Prof. UW dr hab. Magdalena Olpińska-Szkiełko
Wydział Lingwistyki Stosowanej
Uniwersytet Warszawski

Wstęp

- uczenie języka drugiego/obcego =
  nauczanie + uczenie się

Wstęp

- uczenie języka drugiego/obcego = nauczanie + uczenie się
  - *język obcy ≈ język drugi*
  - *język pierwszy ≈ język ojczysty*

Lingwistyczne podstawy uczenia języka drugiego

M. Dakowska (2001: 15): „Badając rzeczywiste procesy mentalne warunkujące przyswajanie i użycie języka ojczystego, psycholingwiści budują nieodzowny fundament dla określenia procesów interesujących dydaktykę języków obcych. ”

Lingwistyczne podstawy uczenia języka drugiego

W. Butzkamm 2002: 91; tł. MO-S): „naturalne zasady akwizycji językowej (…) nie przestają działać w momencie, kiedy przenosimy się do klasy szkolnej”, ponieważ są one „ulokowane w uczących się i do pewnego stopnia niezależne od środowiska, rozwijają się jednak tylko w interakcji z nim. Ostatecznie mowę można opanować tylko w mówiącym otoczeniu.”

Okres szczególnej wrażliwości językowej

- E. Lang 2014: 48: „w wieku przedszkolnym i we wczesnym wieku szkolnym języki obce są przyswajane w odpowiednich warunkach łatwiej, szybciej i skuteczniej niż w wieku późniejszym”

- H. Wode 2000; 2004: „zdolności uczenia się języka”

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

Wczesny kontakt z językiem drugim:

- korzystnie wpływa na rozwój ich pierwszego języka

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

Wczesny kontakt z językiem drugim:

- korzystnie wpływa na rozwój pierwszego języka
- pozytywnie wpływa na rozwój poznawczy

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

Wczesny kontakt z językiem drugim:

- korzystnie wpływa na rozwój pierwszego języka
- pozytywnie wpływa na rozwój poznawczy
- stwarza dobre podstawy nabywania w przyszłości kolejnych języków obcych

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

„Wszyscy, którzy oprócz swojego języka ojczystego nauczyli się drugiego języka, rozwinęli *kompetencję uczenia się* języków. Powstaje ona przede wszystkim dzięki kompleksowym, dynamicznym zależnościom pomiędzy sprawnościami językowymi w języku ojczystym a doświadczeniami z językiem drugim, i ułatwia nabywanie trzeciego języka" (E. Lang 2014: 48).

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

- 100% „zanurzenie w języku drugim” (wczesna całkowita imersja – *early total immersion* →
- sprawności receptywne i sprawności produktywne

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

- 100% „zanurzenie w języku drugim” (wczesna całkowita imersja – *early total immersion* →
- sprawności receptywne i sprawności produktywne
- język pierwszy i język drugi – 50% - 50% (wczesna imersja częściowa – *early partial immersion*) →
- sprawności receptywne (rozumienie ze słuchu)

Skutki wczesnego kontaktu z drugim językiem

- 100% „zanurzenie w języku drugim” (wczesna całkowita imersja – *early total immersion* →
- sprawności receptywne i sprawności produktywne
- język pierwszy i język drugi – 50% - 50% (wczesna imersja częściowa – *early partial immersion*) → sprawności receptywne
- język drugi < 50% → rozbudzenie zainteresowania późniejszą nauką języka

Warunki naturalnego rozwoju językowego

- zawsze istnieje kontekst sytuacyjny i komunikacyjny wypowiedzi językowych,
- doświadczenie i zrozumienie otaczającego je świata jest integralną częścią rozwoju językowego dziecka,
- rozwój umiejętności językowych jest zintegrowany z rozwojem innych umiejętności dziecka,
- wypowiedzi językowe nie służą prezentacji określonych wyrażeń i struktur językowych, lecz porozumieniu się – wypowiedzi te są autentyczne i pełnią rolę środków komunikacji.

- Papert, Seymour, 1996, *Burze mózgów. Dzieci i komputery*, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa:
- bogate środowisko uczenia się (*rich learning environment*)

Konsekwencje dla uczenia języka drugiego:

- bogate środowisko uczenia się języka (drugiego),
- naturalne sytuacje komunikacyjne,

Konsekwencje dla uczenia języka drugiego:

- bogate środowisko uczenia się języka (drugiego),
- naturalne sytuacje komunikacyjne,
- nauczanie treści poprzez język obcy, a nie nauczaniem gramatyki i słownictwa (E. Lang 2014),
- „spotkanie z językiem”.

1 **Listen and look.** CD 25
Posłuchaj i popatrz.

Zanurzenie wypowiedzi drugiego języka w kontekście sytuacyjnym i komunikacyjnym

- interakcje językowe zawsze połączone z konkretnymi działaniami i zadaniami,
- wplecione w ćwiczenia muzyczne, plastyczne czy sportowe,

Zanurzenie wypowiedzi drugiego języka w kontekście sytuacyjnym i komunikacyjnym

- codzienne, rutynowe „procedury”: powitanie, formy zwracania się do nauczyciela, pożegnanie, zachowanie porządku w sali, zachowanie dyscypliny podczas wykonywania zadań, przygotowanie pomocy i przyborów potrzebnych do pracy na zajęciach, typowe polecenia do ćwiczeń i zabaw itp.
- ilustracje, przedmioty z najbliższego otoczenia, elementy TPR (gesty, mimika, ruch) itd.

Kontekst sytuacyjny i komunikacyjny

- *Listen, draw and say – Posłuchaj i zaznacz [v]. Która z postaci nie przedstawiła się?* (M. Appel, J. Zarańska, *Hocus Pocus 1*, 2007, Unit 1, ćw. 4); *Draw and say – Narysuj siebie obok Pana Tricka i przedstaw się* (M. Appel, J. Zarańska, *Hocus Pocus 1*, 2007, Unit 1, ćw. 5).

Kontekst sytuacyjny i komunikacyjny

- *Porozmawiaj z dziećmi po polsku o swojej sali i wyposażeniu przedszkola/szkoły. Nazwijcie przedmioty, które są niezbędne do nauki (np. krzesło, stolik, kredki)* (L. Dyson, B. Michałowski, *Our Discovery Island Starter. Książka dla nauczyciela*, 2012: 24; podkreślenie MO-S)

Zintegrowany rozwój umiejętności

- zadania polegające na rozwiązywaniu problemów poznawczych (np. dopasowywanie cienia do kształtu obrazka, łączenie pasujących elementów, wykluczanie elementu nie pasującego itp.)

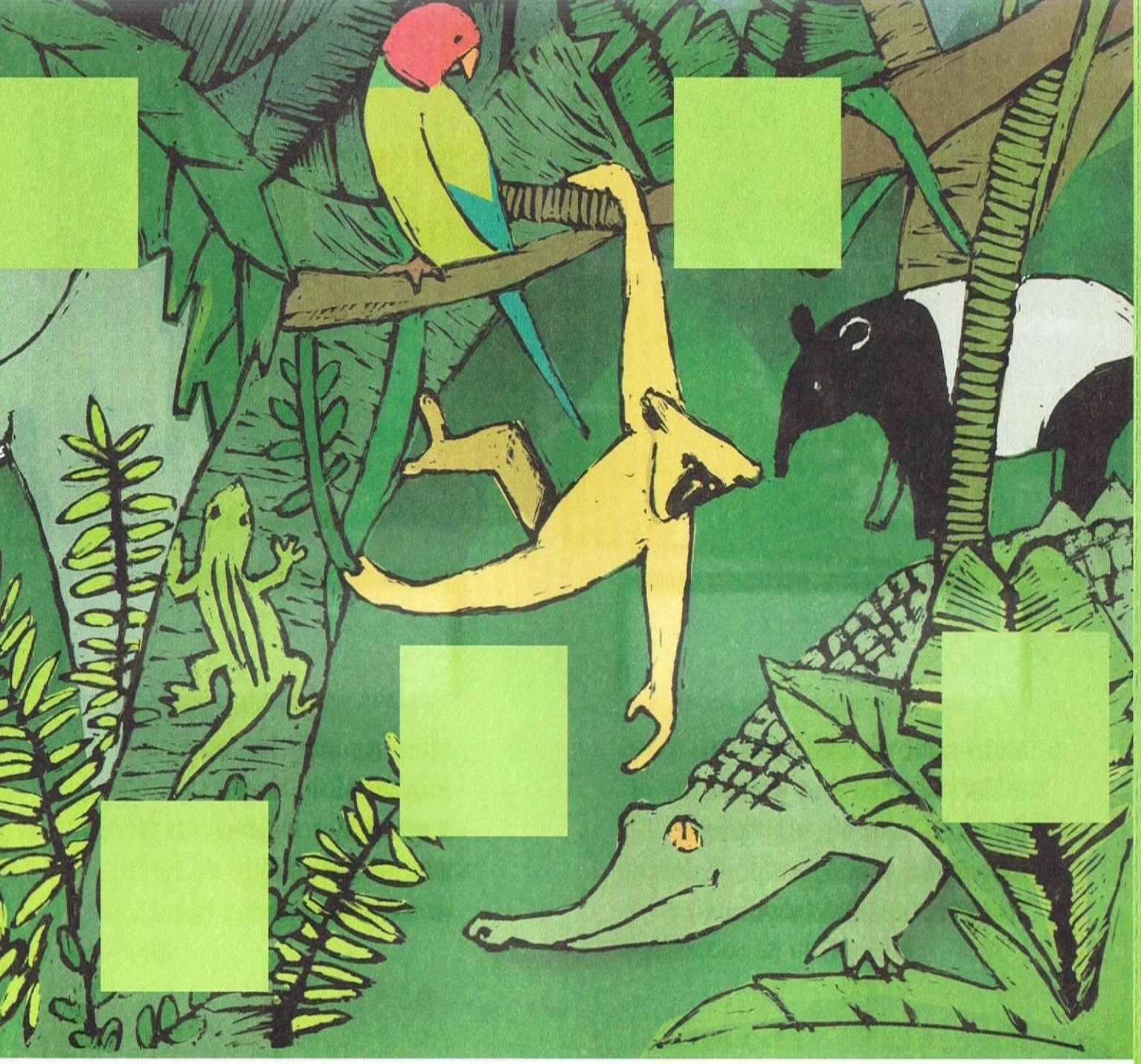

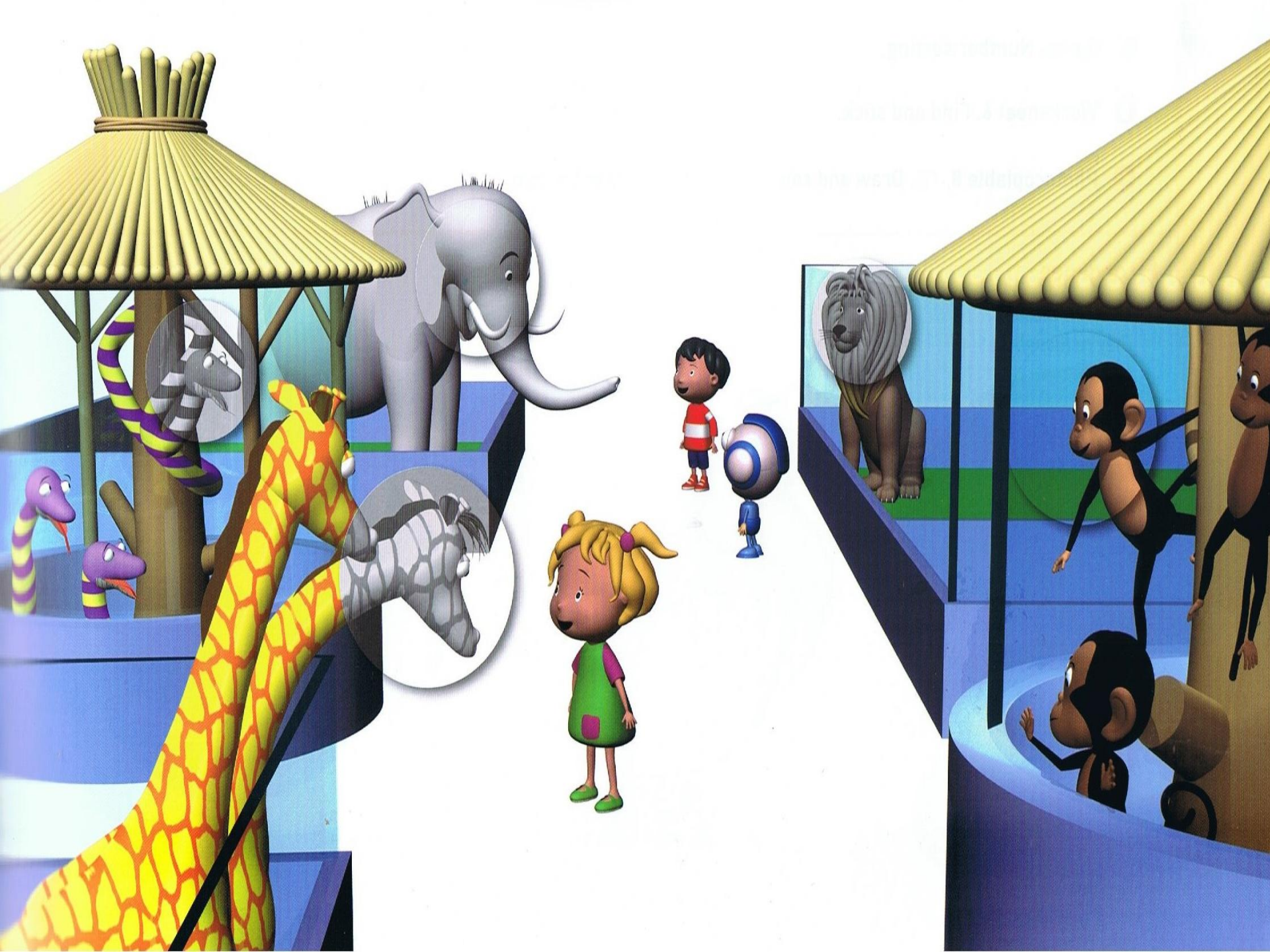

KOLORY

Małgorzata Strzałkowska

- **Posłuchaj uważnie wierszy o kolorach.**
- **Wymień jak najwięcej przedmiotów w każdym kolorze.**

Marchewki, nagietki,
dynie, mandarynki,
nosy klaunów w cyrku,
kokardy Halinki
i kwiaty nasturcji,
i liście wrześniowe,
no i pomarańcze
są pomarańczowe.

Żółte są kaczeńce
słonecznik i słońce,
i oczy kocura
wśród nocy błyszczące
cytryny i mlecze,
banan, jajecznica,
melony i gruszki,
i światło księżyca.

Czerwona jest róża,
korale indyka,
strażacki samochód,
pomidor, papryka,
kapturek Kapturka,
biedronka, truskawka,
serduszko i ogień,
i moja huśtawka.

Zielone są liście,
trawiaste pagórki
i kiście winogron,
i mech, i ogórki,
i jabłka, i żaby,
i groszek, i glony,
i nawet nadzieja
ma kolor zielony.

Fioletowy kolor
mają bzy majowe,
hiacynty, jeżyny,
mamy cień do powiek,
i słodkie jagody,
i groszek pachnący,
i krokus, i powój
po płocie się pnący.

Niebieskie jest niebo,
jeziora, strumyki
i rzeki, i morza,
i oczy Moniki,
i łezki, i dżinsy,
i śpioszki siostrzyczki,
ostróżki i chabry,
i suknia księżniczki.

Znajdź naklejki: kokardkę, listek, truskawkę, kapcie. Przyklej je. Zwróć uwagę na kolory.

COLOURS

4 65

Listen and sing. Colour.

Lesson 4

pink red blue green yellow brown orange purple

UNIT 2 lesson 3 My kite is white

1 Listen and say.
Posłuchaj i powiedz.

red

blue

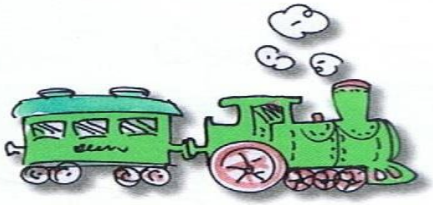
green

yellow

black

white

2 Listen and draw.
Posłuchaj i połącz.

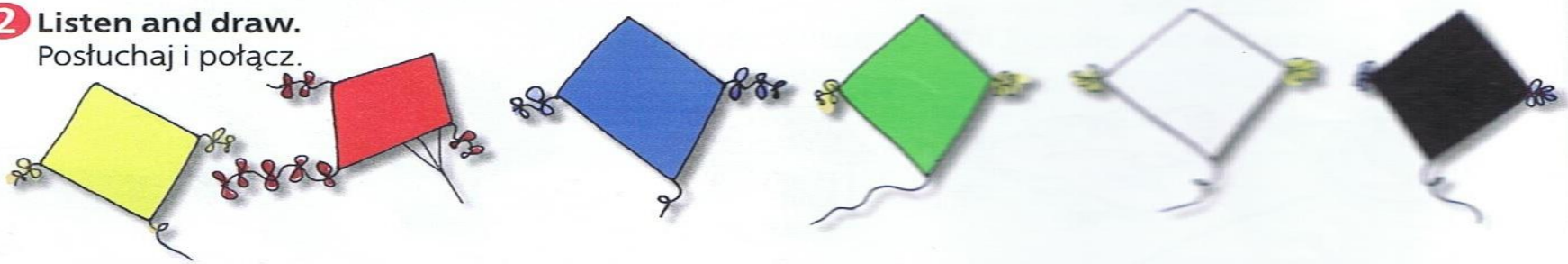

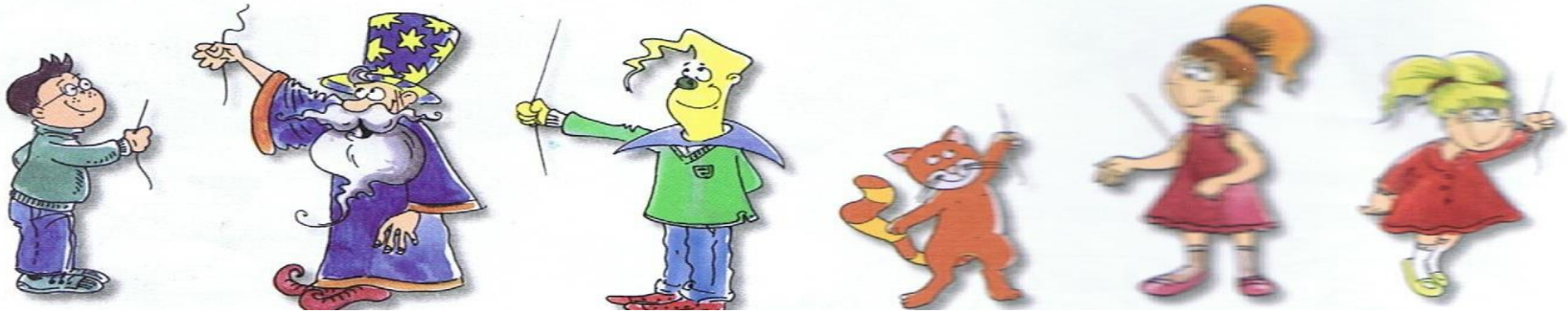

Autentyczność i bogactwo oferty językowej

- Mike: Look!
- Sue: Listen!
- Sue: Knock.
- Czarownica: Come in!
- Czarownica: Look!
- Mike: Open the door!
- Sue: Be quiet!
- Sue: Close the door!
- Czarownica: Stop!
- Mike: Run!

Autentyczność i bogactwo oferty językowej

Jill Leighton, Captain Jack 2, s.4, *The colours song:*

- Abracadabra!
- Abracadabra!
- Abracadabra!
- 1,2,3!

- Yellow, red, purple
- Green, white, pink
- Black, orange, blue
- And brown, too!

- Abracadabra!
- …

Autentyczność i bogactwo oferty językowej

L. Dyson, B. Michałowski, *Our Discovery Island Starter. Książka dla nauczyciela*, 2012: 24: *Zabawa ruchowa. Powtórz z dziećmi nazwy prostych czynności: look, speak, listen, sing, draw, colour. Wyjaśnij dzieciom, że będziesz podawać nazwy czynności, a ich zadaniem będzie udawanie [podkreślenie M.O-S.], że je wykonują. Powiedz: Look, look, 1,2,3! uczniowie wykonują odpowiedni gest, np. przykładają dłoń do czoła i mrużą oczy, by lepiej widzieć.*

Rozwój sprawności językowych

- rozumienie ze słuchu,

Rozwój sprawności językowych

- rozumienie ze słuchu,
- częste, intensywne słuchanie → rozwój wymowy, intonacji, rytmu i melodii języka,

Rozwój sprawności językowych

- rozumienie ze słuchu,
- częste, intensywne słuchanie → rozwój wymowy, intonacji, rytmu i melodii języka,
- → mówienie naśladowcze,
- → mówienie produktywne,

Rozwój sprawności językowych

- próby rozwoju sprawności czytania i pisania:
- → rozwój strategii samodzielnego rekonstruowania treści tekstów pisanych – rozumienia jednostek leksykalnych na podstawie kontekstu, odnajdywania najważniejszych informacji w tekście itp.
- → podejmowanie prób przepisywania, grupowania, przyporządkowywania znanych słów i wyrażeń, zaznajamianie się z zasadami ortografii.

Rozwój sprawności językowych

- L. Dyson, B. Michałowski, *Our Discovery Island Starter*. *Książka dla nauczyciela*, 2012: 24: *Zapytaj dzieci po polsku, co widzą na obrazku i co robią postaci. Zachęcaj dzieci, by odpowiadały, podając angielskie słowa, np. boy, girl, look, sit down, stand up [podkreślenia MO-S]*

2 My class

1
Listen and sing. Move.

table, chair, pencil, crayon, book, teacher

Bardzo dziękuję za uwagę!